

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: ju.L7@regeringskansliet.se

Ju2025/01315

Remiss av departementspromemorian Nya regler om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd (Ds 2025:18)

Förvaltningsrätten i Stockholm (migrationsdomstolen) lämnar, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, följande synpunkter på innehållet i promemorian.

Sammanfattning

Den nya bestämmelsen i 4 kap. 21 b § första stycket utlänningsförordningen (2006:97) förväntas leda till ökade kostnader för såväl Migrationsverket som migrationsdomstolarna. Migrationsdomstolen ställer sig även frågande till om den föreslagna bestämmelsen 6 kap. 6 a § utlänningslagen (2005:716) behövs. Vidare anser migrationsdomstolen att bestämmelsen i 6 kap. 1 § första stycket andra meningen utlänningslagen bör ändras. Det behövs en mer genomgripande diskussion om möjligheten i artikel 11. 3 c i det aktuella direktivet¹ att införa regler om att anställningen hos den första arbetsgivaren ska vara under en viss tid innan det kan bli möjligt att byta arbete och arbetsgivare. Det finns inte heller enligt migrationsdomstolen anledning att ändra bestämmelsen i 6 kap. 2 a § första stycket utlänningslagen. Det hade varit välkommet med en mer genomgripande analys av vilka eventuella problem som kan uppkomma vid tillämpningen av de nya reglerna i ljuset av avsaknad av övergångsbestämmelser. Migrationsdomstolen saknar slutligen ett resonemang om huruvida artikel 5. 1 i det aktuella direktivet kräver några författningsändringar. Migrationsdomstolen har inga synpunkter på innehållet i promemorian i övrigt.

Handläggningstid

Den nya bestämmelsen i 4 kap. 21 b § första stycket utlänningsförordningen om att ett ärende om arbetstillstånd ska avgöras snarast möjligt och senast

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1233 av den 24 april 2024 om ett enda ansökningsförfarande för ett kombinerat tillstånd för tredjelandsmedborgare att vistas och arbeta på en medlemsstats territorium och om en gemensam uppsättning rättigheter för arbetstagare från tredje land som vistas lagligen i en medlemsstat (omarbetning).

inom 90 dagar, i stället för nu gällande fyra månader, förväntas leda till ett ökat antal ärenden/mål angående dröjsmålstalan hos Migrationsverket respektive migrationsdomstolarna eftersom kravet på handläggningstiden ökar. Detta leder också till högre kostnader för såväl Migrationsverket som migrationsdomstolarna.

Ansökningsavgifter

Av promemorian framgår att möjligheten enligt det aktuella direktivet att medge att en arbetsgivare ansöker om uppehålls- och arbetstillstånd för en utlännings räkning inte bör utnyttjas. Migrationsdomstolen har inga synpunkter på detta men ställer sig frågande till om bestämmelsen om ersättning för ansökningsavgiften enligt 6 kap. 6 a § utlänningslagen som hindrar en arbetsgivare från att kräva ersättning för betalning av avgiften behövs eftersom ansökningsavgiften därmed kommer att betalas av arbetsgivaren på uppdrag av utlänningen eller av utlänningen själv. Det framstår inte som logiskt att en utlänning som ger en arbetsgivare i uppdrag att betala arbetsavgiften åt honom eller henne skulle ha rätt att återkräva den. Om en arbetsgivare skulle betala in avgiften utan en sådan överenskommelse har arbetsgivaren heller ingen laglig rätt att återkräva betalningen.

Byte av arbetsgivare

Migrationsdomstolen har inga synpunkter på förslaget att bestämmelsen i 6 kap. 2 a § andra stycket utlänningslagen som innebär att ett arbetstillstånd ska knytas till en viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete tas bort. Migrationsdomstolen anser dock att bestämmelsen i 6 kap. 1 § första stycket andra meningen samma lag som innebär att ett villkor för arbetstillståndet är att det avser ett visst slag av arbete i så fall bör ändras för att undvika oklarheter om huruvida det finns ett krav på ett arbete av ett visst slag eller inte.

Beviljande av uppehållstillstånd på grund av arbete måste i vissa fall betraktas i ljuset av risker för missbruk i form av utnyttjande av människor som av olika anledningar önskar komma till Sverige. Det kan till exempel förekomma att arbetstillstånd används på ett oseriöst sätt i syfte att utlänningen ska kunna komma till Sverige och väl här kunna ansöka om asyl. En bedömning av seriositeten av arbetserbjudanden och uppföljande kontroller av om villkoren i anställningsavtalen sedan efterlevs får anses vara en naturlig del av nämnda kontroller. I artikel 11. 3 c i det aktuella direktivet ges en möjlighet att införa regler om att anställningen hos den första arbetsgivaren ska vara under en viss tid innan det kan bli möjligt att byta arbete och arbetsgivare. Det behövs en mer genomgripande diskussion om möjligheten att införa denna kontrollmekanism; hänvisningen till att motsvarade regler inte gäller för personer som arbetar här med uppehållsrätt är inte tillräcklig.

Migrationsdomstolen anser att det inte finns anledning att ändra bestämmelsen i 6 kap. 2 a § första stycket utlänningslagen till att arbetstillståndet *minst* ska gälla under anställningstiden. Av promemorian framgår att det då är möjligt att bevilja ett arbetstillstånd som är längre än anställningstiden och att detta t.ex. kan bli aktuellt om utlänningen inledningsvis har en provanställning. Migrationsdomstolen är dock av

uppfattningen att Migrationsverket enligt den nuvarande ordningen inte begränsar tillståndstiden till tiden för provanställningen utan beviljar arbetstillstånd för hela anställningstiden. Någon annan anledning att ändra den gällande lydelsen har inte framkommit.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 21 maj 2026. Några övergångsbestämmelser föreslås inte vilket innebär att de nya reglerna ska tillämpas vid ikraftträdandet. Det hade varit välkommet med en mer genomgripande analys av vilka eventuella problem som kan uppkomma vid tillämpningen av de nya reglerna i ljuset av avsaknad av övergångsbestämmelser. Hur ska till exempel Migrationsverket hantera en ansökan om förlängt uppehållstillstånd som ligger hos verket vid tidpunkten då de nya reglerna börjar gälla? Vid denna tidpunkt behövs ingen ny ansökan utan kravet för förlängt uppehållstillstånd vid händelse av byte av arbetsgivare är att den sökande har uppfyllt sin anmälningsskyldighet. Ska uppehållstillståndet då återkallas i enlighet med 7 kap. 7 e § 3 utlänningslagen eftersom utlänningsen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 6 kap. 4 b § samma lag?

Behörig myndighet

Migrationsdomstolen saknar slutligen ett resonemang om huruvida bestämmelsen om behörig myndighet i artikel 5. 1 i det aktuella direktivet är förenlig med gällande rätt. Av artikeln framgår att medlemsstaterna ska utse *en* myndighet som ska vara behörig att ta emot ansökan och utfärda det kombinerade tillståndet. Migrationsdomstolen konstaterar att såväl de svenska ambassaderna som Migrationsverket hanterar ansökningar om arbetstillstånd idag.

Övriga delar av promemorian

Migrationsdomstolen har inga synpunkter på innehållet i promemorian i övrigt.

Detta yttrande har beslutats av tf rådmannen Magnus Åhammar efter föredragning av specialistföredragande juristen Maja Alonso.

Magnus Åhammar

Maja Alonso